

Den næste sag på dagsordenen var:

Forhandling om økonomiministerens redegørelse til folketinget af 24. maj 1966 vedrørende inflationens årsager.

(Redegørelsen findes i tidenden sp. 5455).

Erling Olsen: Skal denne debat føres på et principielt plan, gør vi klogt i at lade detaljerne ligge og samle os om 3 hovedspørgsmål. For det første: hvad er det nye i 1960ernes inflation? For det andet: hvad er ideen i regeringens antiinflationspolitik? Og for det tredje: er denne idé en god idé?

For os at se er det nye i industrilandenes inflation, at der ved siden af de klassiske inflationskilder, sammenfattet under betegnelsen for stor købekraft, er kommet en ny inflationskilde, kaldet et samfund i forandring. Den høje og stabile beskæftigelse har sammen med nyttiggørelsen af videnskabens landvindinger år efter år gjort os alle rigere, og den stigende velstand og den nye teknik har på én gang ændret vore krav til tilværelsen og tilværelsens krav til os. Vi vil bo anderledes, spise anderledes, transporteres anderledes, uddannes anderledes, både af hensyn til den tid, vi arbejder, og af hensyn til den tid, vi holder fri, og vi vil tilbringe vor større fritid på en ny måde.

Alt dette skaber nye problemer for både erhvervslivet og stat og kommuner; der skal gøres noget, vi ikke har gjort før. Der skal disponeres ud fra en antagelse om, at samfundet forandres, og ud fra et skøn over, hvilken vej denne forandring går. Denne udfordring har intet industriland hidtil kunnet leve op til, den økonomiske vækst er blevet langt kraftigere, end man troede; derfor er der i alle samfund i fremgang opstået mangelsituationer og kødannelser. Vi kender alle sammen de lange leveringstider på moderne maskineri, vi kender mangelen på specialuddannet arbejdskraft, vi kender køerne foran skoler og læreanstalter, og vi kender trængslen på veje og gader. Vi ved også, at alle disse mangelsituationer har givet inflationen ny næring, og her er vi ved problemets kerne. Ved siden af den velkendte inflationskilde: for stor købekraft, har vi i 1960erne fået en ny: mangelsituationer skabt af det økonomiske fremskridt.

Ideen i regeringens antiinflationspolitik er da ganske enkelt, at der ved siden af de

velkendte midler, pengepolitik, finanspolitik og indkomstpolitik, bør tages nye midler i brug i kampen mod inflationen. De gamle midler kan jo ikke løse det nye problem, medmindre der skabes en arbejdsløshed, som er stor nok til at bremse fremskridtet, og denne vej vil socialdemokratiet ikke gå. Vi vil i stedet supplere penge-, finans- og indkomstpolitik med en langsigtet økonomisk planlægning, og denne langtidspanlægning skal forudse udviklingen og sørge for, at manglerne udebliker og kjerne ikke dannes. Den skal kort sagt løse problemerne, før de melder sig. Denne målsætning præger både det, regeringen har gjort, og det, regeringen vil gøre. Hvad er da indholdet af regeringens antiinflationspolitik ved siden af penge-, finans- og indkomstpolitik? Ja, det gav økonomiministeren en meget klar redegørelse for, så jeg skal nøjes med at fremhæve 4 punkter.

For det første vil regeringen nedsætte et udvalg, der skal undersøge, hvorledes man fastholder den økonomiske vækst. Et sådant initiativ er tidligere blevet påkaldt af hr. Niels Westerby. Dette udvalg bør i sin rapport fortælle os, hvorledes vi lærer at leve i et samfund, som forandres, hvorledes vi lærer at disponere, så vore afgørelser bringer os forud for fremtiden. Jeg venter mig meget af dette udvalg, navnlig hvis udvalget også kommer til at omfatte nogle unge mennesker, som ved, hvorledes man håndterer en elektronhjerne.

For det andet vil jeg fremhæve, at regeringen ikke har afventet en sådan udvalgsbetænkning, men aktivt begyndt langtidspanlægningen. Der er udarbejdet 3-årige anlægsbudgetter, og 3-årige driftsbudgetter er på vej. Anlægsbudgetterne er blevet drøftet i folketingets investeringsudvalg, som bør blive folketingets vigtigste udvalg. Og det skal retfærdigvis indrømmes, at hr. Henry Christensen har været forrest i udvalgets arbejde for at afdække fremtidens mangelsituationer og kødannelser. Men når pengene skulle skaffes til at afhjælpe disse mangler, så var hr. Henry Christensen ikke hjemme. Hvor længe holder hr. Henry Christensen til det, hvor længe kan hr. Henry Christensen være i forreste række, når det gælder om at afdække manglerne, og i bageste række, når manglerne skal afhjælpes?